MAIES

ACTIVITATS
EDUCACIÓ SECUNDÀRIA

85 15 2017 ANIVERSARIO

MARQ
MUSEO ARQUEOLÓGICO DE ALICANTE

GOBIERNO PROVINCIAL ALICANTE
La Dipu de los Pueblos

Col·labora:
Obra Social "la Caixa"

Museu Arqueològic d'Alacant
MARQ

MAIES

1 **A la Sala 1 hi ha nombroses peces amb representacions d'animals. Sabries dir-nos el nom de 3 tipus d'au que apareixen en qualsevol dels objectes d'aquesta sala?**

2 **A la Sala 1 hi ha un breu audiovisual titulat "El regal del déu de la dacsa". Dura tan sols 4 minuts i explica aspectes de l'economia maia. Mira-ho i després digues si són vertaderes (V) o falses (F) aquestes 5 afirmacions.**

1º La milpa és el sistema de conreu que combina la dacsa (o panís o blat de moro), el blat i la carabassa. ☐

2º Els camps de conreu es preparen amb la tècnica de l'artigatge (tala i crema). ☐

3º Els llauradors tenen els seus camps de conreu prop dels seus habitatges. ☐

4º Els maies també conreaven fruites com la guaiaba i la papaia. ☐

5º Els maies no es dedicaven a la caça, només a l'agricultura. ☐

3 **Ara posarem a prova els teus coneixements d'història. En el corredor, entre les Sales 1 i 2, hi ha un quadro de cronologia de la cultura maia. Si t'ajudes d'ell, sabries dir-nos quina etapa de la història dels maies coincideix amb la caiguda de l'Imperi Romà?**

EN EL MUSEU

Museu Arqueològic d'Alacant

MARQ

MAIES

4

Vés a la Sala 2 i observa les vitrines. Fixa't en els materials en què estan fets els objectes arqueològics. Després, marca amb una creu tots els materials que has vist en el sala com, per exemple, la pedra.

1. pedra ☒
2. argila ☐
3. petxina ☐
4. or ☐
5. vidre ☐
6. jade ☐
7. os ☐
8. plàstic ☐
9. fusta ☐
10. ferro ☐

5

Al fons de la Sala 2 hi ha un interactiu que ens conta com devia ser un dia en la ciutat maia d'Uxul (Mèxic). Mira-ho atentament i contesta aquestes preguntes.

1 Per què es construeixen els edificis sobre plataformes?

2 Qui s'encarrega de moldre els grans de dacsa?

3 Qui s'encarrega de teixir?

4 Qui conrea els camps?

5 Quin edifici important hi ha en el centre de la ciutat?

6 D'on obtenen l'aigua per a beure?

7 Com s'anuncia l'inici d'una cerimònia religiosa?

8 Què fan a la nit els sacerdots des de la part alta dels temples?

EN EL MUSEU

6 A la Sala 3 hi ha una còpia d'unes pintures murals maies que provenen del lloc de San Bartolo (Guatemala) i estan considerats la "Capella Sixtina" de l'art maia. Fixa't en les dues últimes figures representades en el fris (les que estan més prop de l'entrada de la sala). Què representa aquesta escena?
Intenta esbrinar-ho sense mirar la cartel·la explicativa.

7 Respon aquestes 4 preguntes relacionades amb els objectes de la Sala 3. Per a respondre-les correctament necessitaràs llegir les cartel·les de les peces.

1. Segons els mites maies, la humanitat estava feta de pasta de dacsa. Però abans de "l'home de dacsa" va haver-hi altres dues humanitats anteriors realitzades d'altres materials. Quins són aquests materials?

2. Quan es van realitzar les pintures murals de San Bartolo, que pots veure reproduïdes en aquesta sala?

3. On es va trobar la gran escultura de l'home-jaguar que està a l'inici d'aquesta sala?

4. De les esteles que hi ha a la Sala tan sols n'hi ha una que es relaciona d'alguna forma amb el Joc de Pilota. De quina estela es tracta?

Museu Arqueològic d'Alacant
MARQ

MAIES

8 **Sobre aquest mapa mut de Mesoamèrica pinta el territori dels maies.**

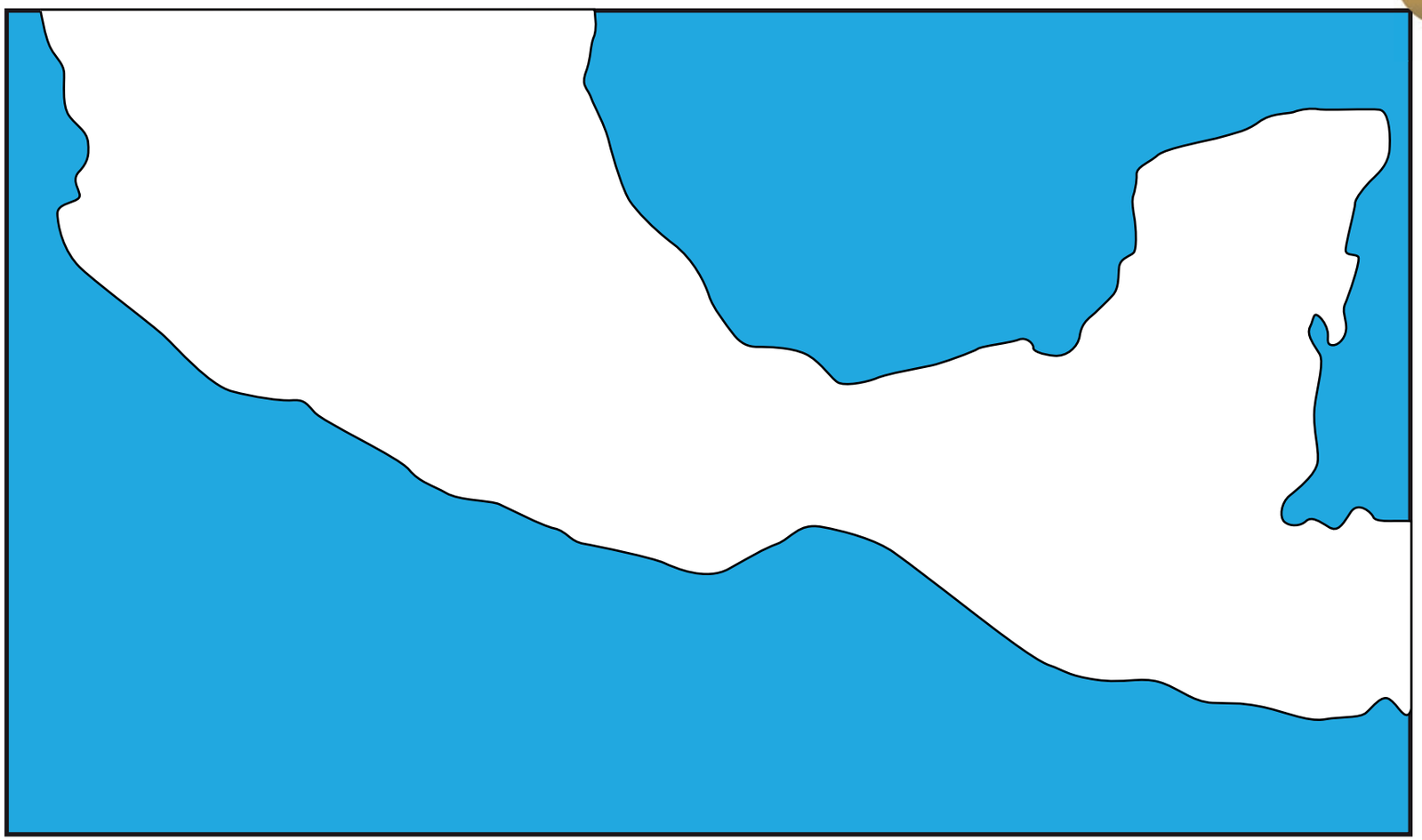

EN EL COL·LE

9 Esbrina quin d'aquestes set peces ceràmiques és maia.

10

Els números maies es realitzaven amb punts i amb barres: un punt (●) representava l'1 i una barra (▬) el 5. Amb aquestes nocions senzilles dels números no et resultarà difícil completar l'exercici següent que et proposem. Observa aquesta peça magnífica coneguda com el "Panell de Cancuén". Identica els 3 glifs que t'hi assenyalem. Són dates i estan compostes d'un número i d'un nom de dia. Escriu el número i el nom del dia. Aquesta taula dels dies maies et podrà ajudar.

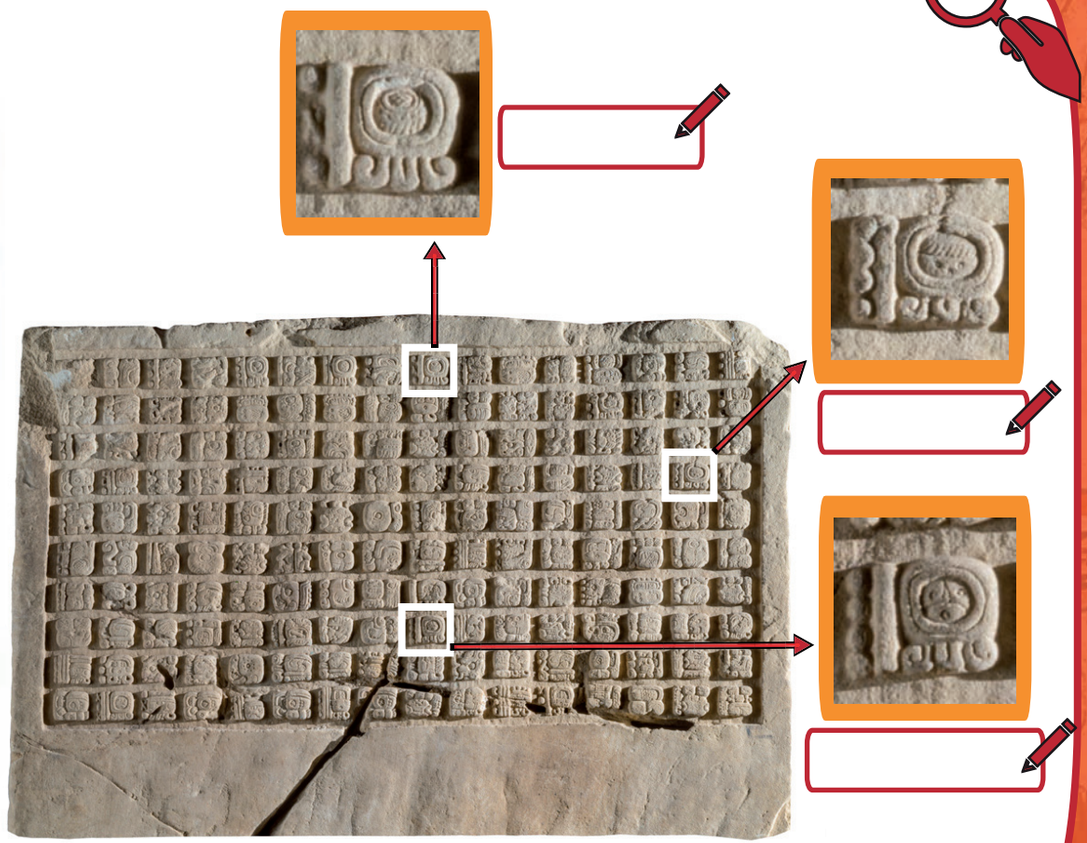

EN EL COL·LE

11

Treballarem ara el calendari maia. Els maies tenien diferents tipus de calendari però ens hi fixarem tan sols en un d'ells, l'anomenat "Compte Llarg". Consisteix a donar una data tot sumant els anys que han transcorregut des d'un "any base" o punt de partida. En el nostre calendari, el punt de partida o any inicial és el "naixement de Crist", però per als maies era l'any 3114 abans de Crist.

Els maies no escrivien els anys transcorreguts amb una sola xifra com fem nosaltres (per exemple, 2017) sinó amb 5 xifres separades per un punt, per exemple: 7. 9. 12. 0. 5. Cada xifra és una unitat de temps que equival a un número determinat de dies. Es comença per l'esquerra, amb la unitat major (baktun) i finalitza amb el menor (kin). Mira la taula següent. Hi veuràs que els maies utilitzen el sistema vigesimal, és a dir, fan grups de 20 en 20.

kin = 1 dia
uinal = 20 dies
tun = 360 dies
katun = 7.200 dies (20 tuns)
baktun = 144.000 dies (20 katuns)

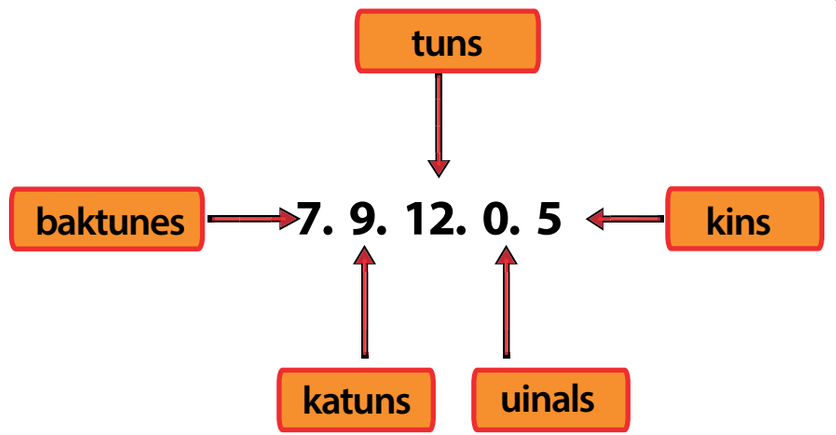

Continua llegint en la pàgina següent

Si ho apliquem a l'exemple tindrem el resultat següent:

Kin:	1 x 5 =	5 dies
Uinal:	20 x 0 =	0 dies
Tun:	360 x 12 =	4.320 dies
Katun:	7.200 x 9 =	64.800 dies
Baktun:	144.000 x 7 =	1.008.000 dies
		1.077.125 dies

Si sumem totes les multiplicacions tenim un nombre total de 1.077.125 dies, que equival a 2.951 anys i uns dies (1.077.125 : 365 = 2.951,02). Si considerem que l'inici del calendari maia és l'any 3114 a.C., la data equivaldria al nostre 163 a.C. (3114 -2951= 163).

Si has comprés l'exemple no et resultarà difícil fer l'exercici següent. Et proporcionem una data en calendari maia i tu hauràs d'esbrinar a quin any del nostre calendari correspon.

12.17.16.7.10

12 Indica en quina d'aquestes fotos es veu una cresteria i en quin es veu la volta falsa o volta maia.

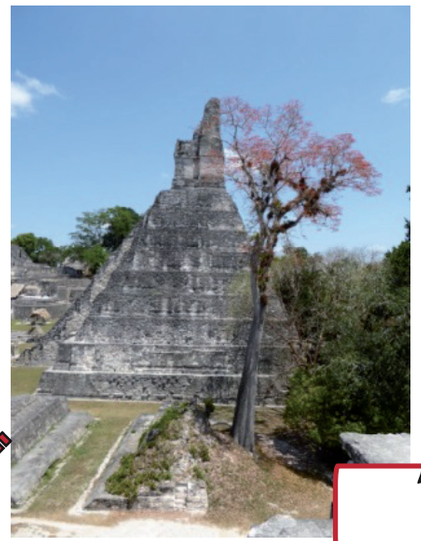

A Cresteria

B Volta falsa

13

La ciutat maia era molt diferent de la nostra. Eren ciutats molt grans perquè entre els edificis hi havia horts i zones de bosc amb arbres alts. Però la part principal de la ciutat era el "centre cerimonial" format per una plaça àmplia envoltada d'edificis importants: temples (piràmides), palaus i jocs de pilota. Posa el número de cada rètol al costat de la seua foto corresponent.

1 Els temples eren els llocs sagrats on es feien ritus i cerimònies religioses. Els temples maies tenien forma de piràmide esglaonada, és a dir, en forma d'esglaons cada vegada més menuts fins a arribar a la part més alta, on estaven les estades del temple.

2 Era el lloc on vivia el governant i la seua família. Estava format per moltes habitacions, normalment, al voltant d'un pati central. Els palaus no estaven a l'altura del sòl sinó elevats a sobre d'una plataforma.

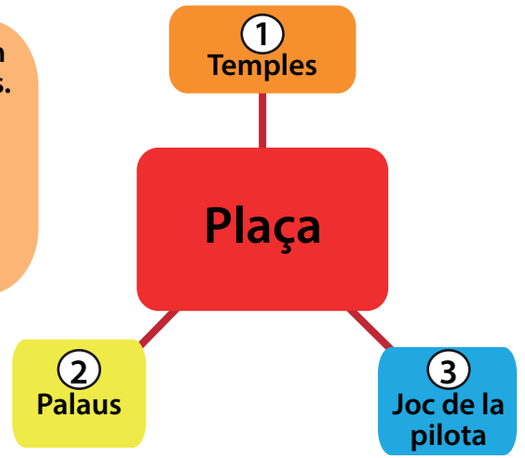

3 Així s'anomena a un joc que es practicava amb un baló però no coneixem les regles. No era com el futbol ni com el bàsquet ja que no es podia tocar la pilota amb les mans o els peus. Només es podia fer colps al baló amb els malucs, els colzes o les cuixes. També s'anomena "joc de pilota" al lloc on es practicava: era un camp allargat amb parets laterals inclinades.

EN EL COL·LE

MAIES

14

Bateria de preguntes. Tria l'opció correcta.

1 Quins eren els tres aliments principals dels maies?

- ☐ Dacsa, fesol i carabassa
- ☐ Dacsa, cacau i creïlla
- ☐ Dacsa, blat i ordi

2 Com és, en general, el clima dels territoris maies?

- ☐ Fred i sec
- ☐ Calorós i humit
- ☐ Calorós i sec

3 Quin producte utilitzaven els maies com a moneda de canvi?

- ☐ La dacsa
- ☐ El cacau
- ☐ L'obsidiana

4 Quina d'aquestes 3 afi¬rmacions és correcta?

- ☐ Els maies coneixien el calendari i la roda
- ☐ Els maies coneixien l'escriptura i el calendari
- ☐ Els maies coneixien metall i la roda

5 Quins dels elements següents són característics de l'arquitectura maia?

- ☐ La cúpula, les plataformes i les cresteries
- ☐ Les plataformes, la volta falsa i les cresteries
- ☐ Les cresteries, els capitells de les columnes, la volta falsa

6 El joc de pilota era:

- ☐ Un esport semblant al futbol en què s'enfrontaven els equips de totes les ciutats maies
- ☐ Un espectacle ritual que es realitzava en edificis apropiats i on hi havia sacrificis humans
- ☐ Un joc molt popular per als més menuts que es podia jugar en qualsevol part

EN EL COL·LE

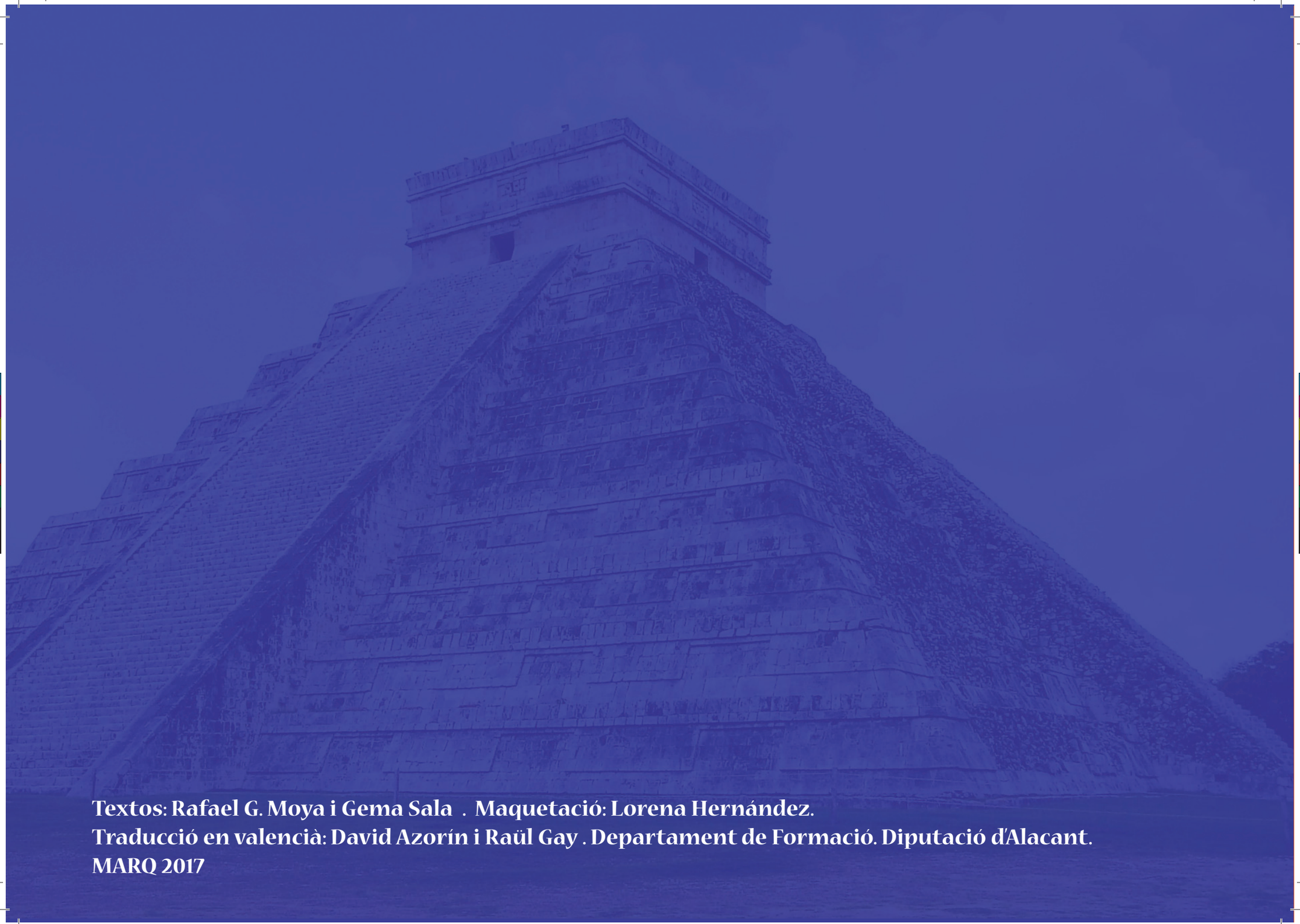

Textos: Rafael G. Moya i Gema Sala . Maquetació: Lorena Hernández.
Traducció en valencià: David Azorín i Raül Gay . Departament de Formació. Diputació d'Alacant.
MARQ 2017